

ROZBIERSTWO POLSKIE W BRAZYLII

Otrzymało dnia 15. 2 19 29

Of. 2628/29

Załącznikowi nymiki

Zatwierdził:

referat nr
rekrut p. Wojnar

Ze ofo - do M St.

M. Onem i Handlu { cześć ekonom. Warszawa
Państw. Inst. Eksp

wymiki prasowe i sprawozdanie za sierpień i wrześniu 1929

aw
21/10

15.października 9.

2628/29.

sprawozdania prasowego za m.sierpień i wrzesień 1929 roku.-

1/M.P.iH.Dep.Handlowy i

2/ Państw.Instytut Eksportowy

w Warszawie

1

a z dnia dzisiejszego Nr.2628/29 -/części ekonomicznej, strona 7 i 8/

Chargé d'Affaires a.i.

95
/St.Gzusi/

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

1

wraz z wycinkami.

2628/29.

Sprawozdanie prasowe za
sierpień i wrzesień 1929r.

D o

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Wydział Prasowy

w Warszawie

W miesiącach: sierpniu i wrześniu ważniejsze organy prasowe w Rio de Janeiro zamieściły spontanicznie następujące notatki telegraficzne o Polsce:

s i e r p i e ń

1/. z polityki i stosunków zagranicznych

2.VIII. przybycie krążowników włoskich "Pisa" i "Ferruccio" do Gdyni i przyjęcie ich przez polskie władze wojskowe /Agencia Americana/,

6.VIII. przybycie krążowników włoskich do w.m. Gdańska i interwencja Komisarza Generalnego R.P. w Gdańsku w sprawie salwy honorowej dla Prezydenta Sahma /?/. Notatka w tonie dla Polski nieprzychylnym p.t. "Jeszcze jedna demonstracja Polski przeciwko Gdańsku?" /Agencia Brasileira/,

10.VIII. otwarcie konferencji polsko-rumuńskiej w Warszawie, /Havas/,

23.VIII. przyjęcie członków Kongresu Statystycznego przez Prezydenta R.P. /Havas/,

28.VIII. przybycie delegacji parlamentarzystów francuskich do Poznania /Havas/,

2/. echa z katastrofy lotniczej na Azorach

5.VIII. oświadczenie Kubali, że Idzikowski nie byłby zginął, gdyby na Azorach był port lotniczy /United Press/,

14.VIII. przybycie na statku "Iskra" prochów Idzikowskiego do Gdyni /Havas/,

Kurjerem

18/10/29

3

19.VIII. przybycie urny z prochami Idzikowskiego do Warszawy /Havas/,

20.VIII. opis uroczystości pogrzebowych w Warszawie /Havas/.

3/. R ó ż n e.

7.VIII. zaniechanie przez Kowalskiego planu przelotu przez Atlantyk /Havas/,

14.VIII. katastrofa kolejowa pod Łodzią /Havas, United Press/

21.VIII. strejk głodowy 200 komunistów w więzieniu warszawskim /United Press/.

w r z e s i e ń:

1/. z polityki i stosunków zagranicznych Polski,

2.IX. przybycie delegacji parlamentarzystów francuskich do Warszawy, entuzjazm ludności i prasy, przyjęcie u posła Radziwiłła i jego przemówienie powitalne /Havas/,

3.IX. przemówienie Marszałka Daszyńskiego na przyjęciu dla parlamentarzystów francuskich /Havas/,

18.IX. pobyt ministra francuskiego Bonnefous w Polsce i konferencja z Marszałkiem Piłsudskim, przyjęcie u podsekretarza Wysockiego i przemówienie ministra Bonnefous /Havas/,

19.IX. wizyta ministra Bonnefous w Katowicach i Chrzowie /Havas/,

21.IX. wyjazd ministra Bonnefous do Paryża /Havas/,

4.IX. inauguracja tablicy pamiątkowej dla Marszałka Focha w Toruniu i opis związanych z tem uroczystości /Havas/,

5.IX. energiczne wystąpienie delegatów polskich i duńskich na Kongresie Mniejszości Narodowych w Niemczech przeciwko dążeniom irrendentystycznym /Havas/,

9.IX. wybór Polski do Rady Ligi Narodów /Havas/,

14.IX. protest rządu polskiego przeciwko niespodziewanej wizycie sowieckich okrętów wojennych na morzu polskim /United Press/,

- 21.IX. ogłoszenie dekretu konfiskacyjnego dóbr niemieckich na Górnym Śląsku i anulowanie przez Najwyższy Trybunał w Warszawie Administracyjny konfiskaty niemieckiego domu wydawniczego w Bydgoszczy - notatka obiektywna pod alarmującym tytułem "rząd warszawski skonfiskował jeszcze 12 "niemieckich posiadłości ziemskich na Górnym Śląsku" /telegram z Warszawy korespondenta dziennika "Estado de Sao Paulo" w Sao Paulo/,
- 24.IX. rozpoczęcie kolonizacji polskiej przy ujściu Wisły; zastąpienie niemieckiego komendanta pilotów portu gdańskiego przez polaka i inne zarządzenia, mające na celu "objęcie administracji finansowej portu" /?/ przez Polskę. Alarmująca depesza o ingerencji polskiej w w.m. Gdańsku. /Telegram z Berlina korespondenta "Estado de Sao Paulo" /.
- 25.IX. zapowiedź otwarcia Międz.Kongresu Lotniczego w Warszawie /Agencia Americana/,

2/. z polityki wewnętrznej:

- 18.IX. zwołanie przez Rząd konferencji budżetowej klubów parlamentarnych i treść komunikatu rządowego co do odmowy większości stronnictw wzięcia udziału w konferencji /Havas/,
- 20.IX. zaniechanie projektu wyjazdu Marszałka Piłsudskiego do Rumunii /Havas/,
- 23.IX. artykuł Marszałka Piłsudskiego o sytuacji politycznej /Havas/,
- 28.IX. zwołanie przez partje rządowe konferencji wszystkich klubów parlamentarnych w sprawie rewizji konstytucji i odmowa opozycji /Havas/.

Dnia 26. opublikowała tutejsza prasa błędną depeszę Havasa jakoby Minister Spraw Wewnętrznych Polski wydał do ludności orędzie z powodu rocznicy utraty Wilna. Chodziło w

tym wypadku o wystąpienie ministra litewskiego. Na skutek interwencji Poselstwa tutejsza agencja "Havasa" opublikowała w prasie tutejszej w kilka dni później sprostowanie tego komunikatu.

3/. z dziedziny ekonomicznej.

19.IX. ustanowienie nowych opłat celnych od importu zboża /Havasa/,

23.IX. zamówienie w Londynie przez Polskę nowych stacji radi nadawczych dla Warszawy, Lwowa, Wilna, Łodzi i innych miejscowości.

4/. R ó ż n e w y p a d k i :

26.IX. Pożar w miejscowości Olpuch /?/,

28.IX. Pożar fabryki włókienniczej w Zgierzu.

8.IX. Rzucenie bomby do gmachu dyrekcji Targów Wschodnich.

12.IX. Pojawienie się stada wilków w okolicy Wilna.

12.IX. Upadek samolotu sowieckiego na terytorjum polskie.

Oprócz tych notatek telegraficznych o ważniejszych zdarzeniach w Polsce, mających w większości raczej charakter sensacyjności, a nie rzeczowego i systematycznego informowania o życiu Polski, ukazały się w prasie miejscowej jeszcze następujące wiadomości i artykuły, odnoszące się do spraw polskich /wycinki w załączeniu/:

z dziedziny politycznej:

1/"Correio da Manhã" -21.VIII. - "Ferment polityczny w Polsce wobec dyktatury Piłsudskiego" list prasowy agencji "Associated Press" z Warszawy, kreślący rozwój wypadków politycznych w Polsce przed i po zamachu majowym i historję przekroczeń budżetowych oraz sprawy ministra Czechowicza. Artykuł nacechowany sympatją dla Marszałka Piłsudskiego.

2/. "O Jornal" - 4.IX. - "Problem mniejszości narodowych w Europie" - artykuł J.Ramsaya Macdonalda z lipca r.b. gdzie autor analizuje kwestje mniejszościowe w poszczególnych krajach europejskich /również w Polsce/ i stawia tezę, że jedynie zastosowanie zasad demokratyzmu i zwalczanie propagandy elementów rozkładowych może się przyczynić do jej rozwiązania.

Co się tyczy propagandy antypolskiej w tutejszych niemieckich organach prasowych to trzeba zaznaczyć, że ani dziennik rioski "Deutsche Rio Zeitung" ani dziennik sau-paulistański "Deutsche Zeitung" nie uprawiał w omawianym okresie specjalnej kampanji przeciw Polsce i zachowywał nawet w publikowaniu wiadomości telegraficznych o Polsce należyty umiar i pewien obiektywizm. Wyczuć się daje w przeciwstawieniu do poprzedniego okresu sprawozdawczego /vide pismo Nr.2202/29 z 27.VIII. 1929/, że nastąpiło pewne odprężenie w stosunkach polsko-niemieckich i że inspiracja w "Wilhelmstrasse" narazie przestały działać. Jedyny artykuł przeciw Polsce ukazał się w "Deutsche Rio Zeitung" z dnia 26 i 29 sierpnia, opracowany, zdaje się przez redakcję p.t. "Revision der deutschen Ostgrenze" i oparty na publikacji Roberta Donalda "The Polish Corredor". W załączeniu znajduje się 3 wycinki wzmiankowanego artykułu dla ewentualnego rozesłania zainteresowanym organom /załącznik Nr.3/.

W sprawach kulturalnych prasa tutejsza zamieszcza /wycinki w załączeniu/:

- 4/ "JORNAL DO BRASIL"-7.VIII.-o przybyciu Grzegorza Fitelberga "największego mistrza polskiego" do Rio de Janeiro w charakterze dyrygenta Opery rosyjskiej.
- 5/ "JORNAL DO COMMERCIO" -3L.VIII- sprawozdanie z pierwszego przedstawienia opery rosyjskiej w Rio de Janeiro

z bardzo pochlebną oceną batuty Fitelberga.

6/. "A Ordem" - 15.IX. - wrażenia profesora Bujwida Odonu w Brazylii - przedruk z "Polo Esperantista" ogłoszony prawdopodobnie przez esperantystów brazylijskich.

7/. "O Jornal" - 29.IX - sylwetka "wielkiego chłopca polskiego" Antoniego Gronen-Kubickiego skreślona w tonie panegiriku przez Cecilie Meirelles.

8/. "Jornal do Commercio" - 22.IX - podziękowanie Prezydenta R.P. dla założycieli Towarzystwa Polsko-Brazylijskiego za depeszę hołdowniczą /lansowane przez Poselstwo/.

Z okazji wyjazdu p.Posła Grabowskiego na urlop do Europy dzienniki zamieściły szereg notatek informacyjnych, z których zasługują na uwagę:

9/. "Jornal do Commercio" - 21.VIII - charakterystyka działalności Posła Grabowskiego w Brazylii.

10/. "O Globo" - 23.VIII - " " " " "

11/. "Jornal do Commercio" - 24.VIII - o dacie wyjazdu Posła Grabowskiego i przyjęciach pożegnalnych.

12/. "Jornal do Commercio" - 27.VIII - o wyjeździe Posła Grabowskiego

13/. "Jornal do Commercio" - 28.VIII - na statku "Giulio Cesare",
i wykaz osób żegnających.

14/. "Revista da Semana" - 31.VIII - Poseł Grabowski w otoczeniu
żegnających w porcie.-

Ze strony Poselstwa opublikowane zostały w prasie miejscowej następujące notatki i artykuły:

w sprawie Towarzystwa Polsko-Brazylijskiego /vide pismo Nr. 2203/29 z 27.VIII.1929/.

- 15/. "A Noite" -27.VIII - w sprawie przystąpienia w.m.Gdańska do paktu Kelloga - /rzeczowe wyjaśnienie stanowiska gdańskiego w tej sprawie/,
- 16/. "Jornal do Commercio"-21.VIII- zebranie grupy parlamentarnej francusko-polskiej, która uchwaliła zwiedzić gremjalnie Polskę, *O.W.K*
- 17/. "Jornal do Commercio" -1.IX- ~~P.W.K.~~-rekord produkcji i wywozu "Brasil-Ferro-Carril" -5.IX - węgla polskiego /w związku z zainteresowaniem dla węgla polskiego na rynku brazylijskim,
- 18/. "Jornal do Commercio" -27.VIII - polsko--brazylijskie sto-
"Brasil-Ferro-Carril" -5.IX -unki handlowe -wywiad z konsulem Brazylii w Warszawie p.Z.Kieszkowskim z okazji wznowienia działalności Polsko-Brazylijskiej Izby Handlowej na podstawie prasy polskiej - rozszerzone w całej prasie brazylijskiej codziennej i perjodycznej.
- 19/. "Jornal do Commercio" -29.IX - kawa brazylijska w Polsce - obszernie sprawozdanie na zasadzie prasy polskiej o ukonstytuowaniu się "Polsko-Brazylijskiego Towarzystwa Handlowego" i o przybyciu pierwszej partji kawy bezpośrednio z Brazylii do Gdyni,- opublikowały względnie i przedrukowały wszystkie poważniejsze organy prasowe w Rio de Janeiro /Jornal do Brasil, Correio da Manhã, O Jornal, A Noite, O Economista, Brasil-Ferro-Carril i t.d./.

(miej Poselstwo)

Co do artykułów, umieszczonych w tutejszej prasie, trzeba zaznaczyć, że o ile materiały treści ekonomicznej, a w szczególności odnoszące się do stosunków polsko-brazylijskich, znajdują zainteresowanie wśród tutejszych dziennikarzy, o tyle publikowanie materiałów o charakterze ~~ekonomicznym~~ ^{politycznym} spotyka się zawsze z pewną niechęcią, a często wprost z negatywnym stanowiskiem dziennikarzy brazylijskich, którzy unikają bliższego studiowania spraw europejskich.

Z tego też względu Poselstwo podjęło w bieżącym miesiącu akcję w kierunku szerszego wykorzystywania tych zainteresowań prasy i sfer brazylijskich dla spraw ekonomicznych i dążyć będzie do systematyczniejszego publikowania różnych informacji z życia gospodarczego Polski.

Chargé d'Affaires a.i.

95
/St. Głuski/

Odpis otrzymują:

- 1/ M.S.Z.P.IV./bez wycinków/,
- 2/ Ministerstwo Przemysłu i Handlu, Dep. Handlowy } /część ekonomiczna z wycin-
- 3/ Państwowy Instytut Eksportowy..... }kami/. — —